

18 år ... og hvad så?

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP

HÅND OM
PARAGRAFFERNE

2

I DENNE FOLDER FINDER DU INFORMATION OM:

Kommunens rådgivning	3
Forsørgelse	8
Hvor skal den unge bo	13
Alment gældende regler	14
Rådgivning og vejledning	15

18 år... og hvad så?

Kommunens rådgivning

Det er vigtigt, at kommunen tilbyder rådgivning i forbindelse med overgangen fra ydelser efter børnereglerne til ydelser efter voksenreglerne.

SKIFT AF SAGSBEHANDLER I FORBINDELSE MED OVERGANGEN

Cirka et halvt år før den unge med udviklingshandicap fylder 18 år, anbefaler Lev, at man tager kontakt til den kommunale sagsbehandler og drøfter de fremtidige muligheder. Hvis den unges funktionsnedsættelser er af en sådan grad, at han/hun skal indstilles til en førtidspension, kan man bede sagsbehandleren om at tage kontakt til den afdeling, som behandler førtidspensionssager, således at den unge vil kunne blive tilkendt førtidspension ved det fyldte 18. år.

Man kan med fordel benytte handleplanen til at få tydeliggjort fremtidsplanerne, sikre en koordineret indsats samt at få præciseret forpligtelserne for alle involverede personer, instanser og forvaltningsgrene.

Når en ung fylder 18 år, bliver pågældende myndig og vil derfor få sin egen sagsbehandler.

Hvis der ikke er truffet beslutning om at forlænge hjælpeforanstaltningerne efter børnebestem-

melserne (for eksempel ved døgnophold udenfor hjemmet), vil den unge typisk overgå til en anden sagsbehandler og en anden kommunal afdeling. Det er meget forskelligt, hvordan kommunerne har organiseret sig, men typisk vil den unge få en sagsbehandler i voksen-handicap-afdelingen samt i jobcentret for afklaring af forsørgelsesgrundlaget. Hvis den unges funktionsnedsættelser er af en sådan grad, at han/hun vil være berettiget til førtidspension, vil sagen typisk overgå til pensionsafdelingen.

HANDLEPLANER VED OVERGANGEN FRA BARN TIL VOKSEN

Når der ydes hjælp til en ung med udviklingshandicap, der er fyldt 18 år, skal kommunen tilbyde at udarbejde en handleplan. Handleplanen skal angive formålet med indsatsen, hvilken indsats, der er nødvendig for at opnå formålet, den forventede varighed af indsatsen samt andre særlige forhold om boform, beskæftigelse, personlig hjælp, behandling, hjælpemidler med videre.

Lev anbefaler, at der udarbejdes en handleplan i forbindelse med den unges overgang til voksenbestemmelserne ved det fyldte 18. år. Levs anbefaling bakkkes op af Vejledning nr. 1 til serviceloven. Her fremgår det at:

En handleplan kan også være et godt og nødvendigt redskab i forbindelse med overgangen til voksenalderen. Kommunalbestyrelsen skal senest

6 måneder forud for ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har behov for efterværn, og i forbindelse hermed skal handleplanen revideres. Handleplanen kan medvirke til at lette tilrettelæggelsen af indsatsen, når den unge, herunder en ung med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, går fra ydelser efter reglerne om børn og unge til ydelser efter voksenreglerne. Handleplanen kan bidrage til, at kommunen sikrer den nødvendige rådgivning af den unge og hans familie i forbindelse med, at støtte ikke længere udmåles til forældremyndighedens indehaver, men tildes den unge selv. Herudover er handleplanen af stor betydning med henblik på at fastlægge mål for den unges fortsatte uddannelse, beskæftigelse, botilbud, udviklingsmuligheder og muligheder for livsudfoldelse m.v.

SÆRLIG INDSATS, SERVICELOVENS § 81

Kommunen skal yde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, herunder mennesker med udviklingshandicap. Formålet med indsatsen er:

- at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres
  - at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder
  - at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje
  - at yde en helhedsorienteret indsats med service-tilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov.
- Kommunen skal desuden undersøge, om der er pårørende eller andre, der kan varetage den unges interesser. Herunder om der er behov for at bede Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

KOMMUNENS OMSORGSPLIGT, SERVICELOVENS § 82

Kommunen er forpligtet til at sørge for, at der ydes hjælp efter serviceloven i overensstemmelse med de formål, der er angivet i § 81, til personer med betydeligt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke kan tage vare på egne interesser.

Kommunen skal i den forbindelse undersøge, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for borgeren med en betydelig nedsat psykisk funktionsevne, og skal være opmærksom på, om der er behov for at bede Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven.

HVEM KAN HJÆLPE DEN UNGE – REPRÆSENTATION OG VÆRGEMÅL

Når den unge bliver 18, bør det drøftes, om der er behov for støtte i form af en bisidder eller repræsentant i forbindelse med møder med kommunen m.m., eller om den unge har behov for en værge. Der kan iværksættes værgemål for voksne, der på grund af udviklingshandicap eller andet er ude af stand til at varetage sine egne sager.

Et værgemål kan begrænses til at angå bestemte personlige eller økonomiske anliggender. Det kan også begrænses til at angå bestemte personlige forhold, generelle personlige forhold eller i en bestemt periode. En person, der er under værgemål, er myndig, med mindre personen har fået frataget sin retlige handleevne.

Hvis man ønsker yderligere information om værgemål, så kan Levs rådgivning eller Familieretshuset kontaktes.

OVERGANGEN FRA BØRNEBESTEMMELSERNE TIL VOKSENBESTEMMELSERNE

Det er vigtigt at få et overblik over, hvilke ydelser der stopper, når den unge fylder 18 år, og hvilke ydelser der evt. kan erstatte disse. Såfremt man som forælder har modtaget kompensation for tabt arbejdsfortjeneste, skal man være opmærksom på, at denne bevilling altid ophører uden varsel, når den unge fylder 18 år. Har den unge behov for personlig pleje og bistand, skal dette behov vurderes efter servicelovens § 83 og 84 (hjemme-hjælp). Hjælpen udmåles af kommunens visitator, og der er evt. mulighed for, at man som forælder kan ansættes i disse timer. Det er altid den unges behov, der er afgørende for, hvor meget hjælp, der skal ydes.

Hvis kommunen har ydet dækning af nødvendige merudgifter efter servicelovens § 41, ophører den støtte, når den unge fylder 18 år. I stedet kan der måske ydes dækning af nødvendige merudgifter efter servicelovens § 100, men målgruppen for § 100 er væsentlig mindre end for § 41. For at være omfattet af servicelovens § 100, skal den unge have en varigt nedsat funktionsevne, hvis konsekvenser er af indgribende karakter i den daglige tilværelse, og som medfører, at der ofte må sættes ind med ikke-ubetydelige hjælpeforanstaltninger. Det er endvidere en betingelse, at man kan sandsynliggøre merudgifter på mindst 556 kr. (2020) om måneden.

EFTERVÆRN, SERVICELOVENS § 76

Efterværn er et tilbud til unge, der indtil det 18. år har haft en fast kontaktperson samt unge, der har været anbragt uden for hjemmet. Formålet med efterværn er at bidrage til, at den unge får en bedre overgang til en selvstændig voksentilværelse. Efterværn tilbydes, hvis støtten anses for at være af væsentlig betydning for den unges udvikling, og hvis den unge er indforstået hermed.

Hvis den unge er anbragt uden for hjemmet, skal kommunen træffe afgørelse om, hvorvidt der skal iværksættes efterværn senest seks måneder før den unge fylder 18 år. Inden der træffes afgørelse, skal handleplanen revideres i samarbejde med den unge. Den reviderede handleplan vil således danne grundlag for afgørelsen om efterværn. Afgørelsen skal angive, hvilke konkrete foranstaltningstyper der påtænkes iværksat, og kommunen skal tage stilling til, hvad der i øvrigt skal ske i forhold til den unges uddannelse, beskæftigelse og andre relevante forhold.

Der skal være udsigt til en positiv udvikling for den unge i perioden med efterværn, men der er ikke krav om, at den unge skal blive helt selvhjulpent senest ved det fyldte 23. år. Det vil således altid være en konkret vurdering, om der kan bevilges efterværn for den enkelte unge. Målgruppen kan ikke på forhånd afgrænses, herunder kan unge med vidtgående fysiske og psykiske handicaps ikke afskæres fra efterværn alene på grund af deres handicap.

Der kan f.eks. ydes hjælp til opretholdelse eller genetablering af en anbringelse, samt til opretholdelse eller genetablering af en kontaktperson til den unge.

OPRETHOLDT ANBRINGELSE, SERVICELOVENS § 76A

Hvis den unge er anbragt i en plejefamilie ved det 18. år, er der i visse situationer mulighed for at opretholde anbringelsen, indtil den unge fylder 23 år.

Målgruppen for bestemmelsen er unge, der pga. deres funktionsnedsættelse vurderes at være afhængige af massiv støtte i deres voksentilværelse. Der er tale om unge, der ikke vurderes at være klar til at flytte fra plejefamilien, men har behov for den familiære støtte og omsorg, som den kan give i kraft af de relationer, der allerede er blevet knyttet gennem anbringelsen.

Hvis den unge således ikke vurderes at kunne drage nytte af denne familiære omsorg efter sit fyldte 18. år, men vurderes at ville have mere gavn af at flytte i en anden boform, der i højere grad kan understøtte den unges særlige behov, falder den unge således uden for målgruppen.

Formålet med bestemmelsen er at imødekomme den unges behov for støtte og omsorg i plejefamilien trygge rammer, forberede den unge til en ny boform og derigennem bidrage til en god overgang til voksentilværelsen.

Det er en betingelse, at opretholdelsen af anbringelsen i plejefamilien bliver anset for at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, at den unge eller dennes værge samtykker, og at anbringelsen samlet set vurderes at være den bedste løsning for den unge.

Kommunen skal træffe afgørelse om evt. opretholdt anbringelse i plejefamilie efter § 76a i forbindelse med, at den unge fylder 17,5 år, ligesom ved efterværn.

HJÆLPEMIDLER

Kommunen skal yde støtte til hjælpemidler til unge med udviklingshandicap, når hjælpemidlet i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne, i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller er nødvendigt for at den pågældende kan udøve et erhverv.

Eksempler på hjælpemidler:

- Ortopædisk fodtøj
- Kørestol
- Særlig stol, seng og lignende
- Kommunikationshjælpemidler og testmaterialer

Hjælpemidler kan bevilges som udlån, naturalhjælp eller som en kontantydelse til køb af hjælpemidlet. Ydelser efter denne paragraf er ikke skattepligtige og afhænger ikke af familiens økonomiske situation. Der gives tilskud til reparation

af hjælpemidlet, men normalt ikke til drift af det. Hjælpemidler, der skal bruges i forbindelse med undervisning, kan ikke ydes efter den sociale lovgivning, men skal afholdes af undervisningssektoren.

LEDSAGEORDNING, SERVICELOVENS § 97

Kommunen skal tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til unge med udviklingshandicap, der ikke kan færdes alene.

Ved vurderingen lægges vægt på:

- at den unge ikke kan færdes alene udenfor hjemmet på grund af en betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne
- at den unge kan efterspørge individuel ledsagelse uden socialpædagogisk indhold
- at den unge kan give udtryk for – ikke nødvendigvis verbalt – et ønske om at deltage i forskellige aktiviteter, og om den unge er bevidst om indholdet i aktiviteten

Unge, der opfylder de nævnte kriterier, har ret til ledsagelse uanset boform. Hvis den unge i forvejen modtager ledsagelse til selvalgte aktiviteter som en del af et samlet servicetilbud i et botilbud, kan der efter en konkret vurdering foretages et fradrag i de 15 timers ledsagelse. Der kan klages over denne vurdering til Ankestyrelsen.

Unge, der ikke kan efterspørge ledsagelse uden socialpædagogisk indhold, skal have deres behov for ledsagelse vurderet efter servicelovens § 85. Kommunen har en forpligtelse til at behandle en ansøgning efter alle lovens muligheder, så et afslag på ledsagelse efter § 97 skal også indeholde en afgørelse om ledsagelse efter § 85.

Forsørgelse

FØRTIDSPENSION

Fra 1. januar 2013 blev reglerne om førtidspension ændret. Der kan som udgangspunkt kun tilkendes førtidspension til personer, der er fyldt 40 år. Unge under 40 år kan dog fortsat få pension, hvis det er helt åbenbart, at arbejdsevnen er varigt og væsentligt nedsat og ikke vil kunne forbedres. De fleste unge med et udviklingshandicap skal derfor fortsat have pension.

En del kommuner har dog været meget tilbageholdende med at bevilge førtidspension, hvorfor der er vedtaget en lov, der præciserer, at der kan tilkendes førtidspension uden forudgående resourceforløb i sager, hvor det på grund af særlige (helbredsmæssige) forhold er helt åbenbart, at den pågældendes arbejdsevne ikke kan forbedres. I lovens bemærkninger nævnes konkret, at det kan dreje sig om personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne som følge af alvorlig udviklingshandicap. Loven trådte i kraft 1. juni 2018.

Kommunen kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse om tilkendelse af førtidspension til en person, der ikke selv har rettet henvendelse herom. Kommunen skal træffe afgørelse senest tre måneder efter tidspunktet for sagens overgang til behandling efter reglerne om førtidspension.

Ankestyrelsen har udtalt, at førtidspension skal tilkendes fra en person fylder 18 år, når det er helt åbenbart, at personen ingen erhvervsevne har. I en sådan situation er det op til kommunen at tilrettelægge sin sagsbehandling, så pensionen kan komme til udbetaling ved det fyldte 18. år.

Der udbetales én førtidspensionsydelse, som skal dække almindelige forsørgelsesudgifter. Førtidspensionen er skattepligtig og indtægtsreguleres efter egen og ægtefælles/samlevers indtægter.

NYE SAGSBEHANDLINGSREGLER

Kommunen skal ikke længere anvende arbejdsevne-metoden, når den unges arbejdsevne skal beskrives og vurderes. Den skal nedsætte et tværfagligt rehabiliteringsteam med repræsentanter fra de relevante forvaltningsområder. Teamet skal vurdere alle sager og udarbejde en indstilling, inden kommunen træffer afgørelse om et resourceforløb, et fleksjob eller en førtidspension. Teamet behandler sagen på baggrund af en rehabiliteringsplan, som den unges sagsbehandler har udarbejdet i samarbejde med den unge, i den udstrækning denne har mulighed for at deltage.

Man har dog også mulighed for selv at rejse pensions-sagen på det, man kalder det foreliggende grundlag. Det betyder, at kommunen træffer afgørelse om, hvorvidt man opfylder betingelserne for førtidspension ud fra de oplysninger, der allerede foreligger i sagen. Kommunen indhenter f.eks. ikke yderligere lægelige oplysninger, og arbejdsevnen bliver ikke yderligere belyst i form af arbejdsprøvning. I en sådan situation er det derfor vigtigt, at man selv vedlægger alt relevant materiale, man er i besiddelse af.

RESSOURCEFORLØB

Hvis der ikke kan tilkendes førtidspension, skal kommunen i første omgang vurdere, om den unge kan klare sig med de almindelige tilbud i beskæftigelsesloven, herunder revalidering. Men er den unge så langt fra arbejdsmarkedet, at det ikke er tilstrækkeligt, skal kommunen tilbyde den unge et resourceforløb.

FAKTA / FRA BØRNEREGLER TIL VOKSENREGLER

Hvis der ikke er truffet beslutning om at forlænge hjælpeforanstaltningerne efter børnebestemmelserne (for eksempel ved døgnophold udenfor hjemmet), vil den unge typisk overgå til en anden sagsbehandler.

Et ressourceforløb kan vare i op til 5 år og kan bestå af alle former for tilbud eller andre aktiviteter, der er til rådighed på beskæftigelses-, uddannelses-, sundheds- og socialområdet. Under et ressourceforløb får den unge ret til en ressourceforløbsydelse svarende til kontanthjælp, dog med den væsentlige forskel, at ydelsen er uafhængig af den unges formue.

UDDANNELSESHJÆLP

Er kommunen ikke færdig med at afklare, hvorvidt den unge opfylder betingelserne for førtidspension eller et ressourceforløb, når den unge fylder 18 år, kan han/hun være berettiget til uddannelseshjælp. Det skal bemærkes, at kommunen ikke kan yde hjælp, såfremt den unge med udviklingshandicap har en formue, der overstiger 10.000 kroner. Se de særlige regler længere nede, når den unge er i gang med et STU-forløb.

UDDANNELSE OG BESKÆFTIGELSE

De fleste unge med udviklingshandicap, der bliver 18 år, vil være i gang med et uddannelsesforløb, nogle få inden for det almindelige uddannelsessystem med støtte, og mange på den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse. Der kan dog også være nogle, der ønsker at gå i gang på arbejdsmarkedet.

SÆRLIGT TILRETTELAGT UNGDOMSUDDANNELSE (STU)

Unge, der ikke kan gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse, har ret til i stedet at få en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse. Formålet med uddannelsen er, at unge med udviklingshandicap og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til at udvikle en så selvstændig og aktiv deltagelse

i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse. Såfremt den unge er omfattet af målgruppen for STU, har den unge retskrav på at få tilbudt STU-tilbud, men er ikke forpligtet til at gå på STU.

Ungdomsuddannelsen er en tre-årig uddannelse og gives i forbindelse med undervisningspligtens ophør. Tilbuddet gælder indtil det fyldte 25. år og skal være færdiggjort senest fem år efter, at uddannelsen er påbegyndt. Ungdomsuddannelsen er et tilbud til den unge, som har et retskrav på uddannelsen. Der er til gengæld ikke krav til den unge om at skulle starte på en ungdomsuddannelse.

Uddannelsen skal tilrettelægges under hensyntagen til den enkelte unges kvalifikationer, modenhed og interesser. Uddannelsen skal udgøre et planlagt og koordineret forløb. Kommunen træffer afgørelse om, hvorvidt den unge er omfattet af målgruppen for uddannelsen, og om indholdet i uddannelsen efter indstilling fra UU-vejlederen. Denne indstilling skal udarbejdes i samråd med den unge og forældrene.

Afgørelsen, om man er omfattet af målgruppen eller ej, kan indklages til Klagenævnet for specialundervisning.

Uddannelsen skal beskrives i en uddannelsesplan. Det er Ungdommens Uddannelsesvejledning, der har ansvaret for uddannelsesplanen. Den skal revideres mindst én gang årligt. Uddannelsesplanen udarbejdes i samarbejde med den unge og forældrene.

Den unge kan ikke modtage SU under uddannelsen. En stor del af de unge, der optages på

uddannelsen, modtager førtidspension. Er dette ikke tilfældet, kan den unge søge om uddannelseshjælp efter reglerne i aktivlovens § 23. Når den unge er på et STU-forløb, kan hjælpen ydes, uanset om den unge har en formue. Ligesom der ses bort fra evt. arbejdsindtægter på op til 26.316 kroner om året (2020).

IKKE RETSKRAV PÅ ET BOTILBUD

Vær opmærksom på, at den unge alene har et retskrav på at få et uddannelsesstilbud. Der er ikke på samme måde en ret til at få et botilbud i forbindelse med uddannelsen.

Er den unge under 18 år, skal denne opfylde betingelserne i servicelovens § 52 stk. 3. nr.4 om at blive anbragt uden for hjemmet for at få et botilbud.

Der skal være et såkaldt anbringelsesgrundlag, hvilket vil sige, at det skal være nødvendigt at anbringe den unge udenfor hjemmet, fordi det ikke er muligt at yde den nødvendige støtte til den unges udvikling derhjemme.

Er den unge over 18 år, skal betingelserne for et midlertidigt botilbud efter servicelovens § 107 være opfyldt.

JOB MED LØNTILSKUD

Job med løntilskud til førtidspensionister (skånejob) er et tilbud om arbejde til førtidspensionister, der har mulighed for og ønsker at udnytte deres "rest" erhvervsevne. Hvis man ønsker at arbejde i et job med løntilskud, skal man henvende sig til jobcentret i kommunen.

Normalt vil lønnen blive fastsat på grundlag af den sædvanlige løn indenfor området og skal udgøre mindst 1/3 af denne løn.

Arbejdet kan være på både offentlige og private virksomheder.

BESKYTTET BESKÆFTIGELSE

Beskyttet beskæftigelse er tilbud til personer under 65 år med udviklingshandicap, som ikke kan varetage arbejde på det almindelige arbejdsmarked.

Beskyttet beskæftigelse kan foregå på beskyttede værksteder. Det kan også organiseres i virksomheder, der har behov for at få udført arbejdsopgaver, som kan udføres af personer med nedsat funktionsevne. Arbejdets karakter og indhold kan være meget forskellig. Der kan være tale om egentlige produktionsrettede opgaver, og der kan være tale om mere serviceorienterede funktioner.

Aflønningen i beskyttet beskæftigelse sker i videst muligt omfang efter indsats. Hvis en person på grund af betydelig nedsat funktionsevne kun kan yde en meget beskeden indsats, kan der fastsættes en arbejdsdusør, der skal være på mindst fem procent af den mindste overenskomstmæssige timeløn på det pågældende arbejdsområde. Man skal selv betale udgiften til befordring til og fra virksomheden, hvis afstanden dertil er under ti km., dog max 30 % af lønnen efter skat. Er der mere end ti km., skal kommunen betale udgiften. For at komme i beskyttet beskæftigelse skal man henvende sig i kommunens jobcenter.

AKTIVITET- OG SAMVÆRSTILBUD

Aktivitets- og samværstilbud er et tilbud til personer med udviklingshandicap, der ikke kan arbejde i beskyttet beskæftigelse. Formålet er at medvirke til, at man har mulighed for at komme hjemmefra og deltage i sociale aktiviteter, hvor der er mulighed for at udfolde sig sammen med andre og deltage i et socialt fællesskab. Der kan være tale om aktiverende støtte og omsorg, herunder træning i dagligdags funktioner, sprogstimulation og lystbetonede aktiviteter.

Kommunen afholder udgiften til befordring til aktivitets- og samværstilbud.

Hvor skal den unge bo?

Mange unge bliver boende hos forældrene udover det 18. år. Dette gælder naturligvis også unge med udviklingshandicap. Men disse unge vil ofte have brug for støtte i dagligdagen. Man er som forælder ikke længere forpligtet til at varetage den unges behov udover, hvad man selv ønsker at bidrage med. Det slår Ankestyrelsen fast i en

afgørelse fra 2009. Heraf fremgår, at en hjemmeboende voksen, der ikke har nære pårørende, som tilkendegiver at ville passe vedkommende, har krav på personlig hjælp, omsorg og pleje efter servicelovens bestemmelse herom samt den øvrige sociale lovgivning. I den konkrete sag havde den unge ret til hjælp 24 timer i døgnet.

Hvis den unge ikke skal blive boende hos forældrene, findes der forskellige typer af boformer til mennesker med udviklingshandicap. Nogle tilbud er oprettet efter serviceloven, enten som et midlertidigt botilbud efter § 107 eller som et længevarende botilbud efter § 108. Andre er etableret efter almenboligloven.

Når et botilbud er oprettet efter serviceloven, reguleres betalingen for tilbuddet også efter denne lovgivning, hvilket bl.a. betyder, at der ikke kan ydes boligsikring eller boligydelse.

Andre tilbud er bygget efter almenboligloven eller friplejeboligloven. I begge tilfælde får man en lejekontrakt. En bolig bygget efter almenboligloven reguleres efter denne lov. En bolig bygget efter friplejeboligloven reguleres efter lejeloven

I begge boligformer betales boligindskud og husleje, ligesom der er mulighed for at få boligsikring eller boligydelse.

Uanset hvilken form for bolig, en person med udviklingshandicap bor i, skal der udmåles hjælp til personlig pleje og omsorg, praktisk bistand (§ 83), ledsagelse (§97) og socialpædagogisk støtte (§ 85) efter en individuel vurdering. Såfremt den unge skal visiteres til et botilbud, skal man rette henvendelse til den kommunale sagsbehandler.

I forbindelse med visitationen til et botilbud bør der tages hensyn til beboersammensætning, herunder beboernes funktionsevne og behov for hjælp.

Visiteres den unge til et varigt botilbud, uanset om der er tale om et tilbud efter serviceloven eller almenboligloven, kan denne frit vælge et andet både i og udenfor egen kommune i stedet. Det er dog en betingelse, at botilbuddet kan dække den unges behov, og at det ikke er væsentligt dyrere end det tilbud, kommunen har visiteret den unge til.

Kommunen er forpligtet til at vejlede den unge og dennes pårørende om reglerne for frit valg af bolig.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at såfremt den unge ikke kan give et informeret samtykke til en flytning, anvendes servicelovens regler om flytning uden samtykke. Det indebærer bl.a., at der skal etableres et værgemål for den unge i forhold til både økonomiske og personlige forhold.

Reglerne om frit valg gælder også for denne gruppe af unge, hvor det er værgerne, der kan foretage valget på den unges vegne.

Der vil ikke være mulighed for senere at blive flyttet fra det botilbud, den unge fik visiteret i første omgang, til et andet botilbud, med mindre det første botilbud ikke længere kan opfylde den unges behov. Det fremgår af flere afgørelser fra Ankestyrelsen.

Normeringen og det daglige arbejde kan variere i takt med, at beboergruppen ændres eller i takt med, at den enkeltes behov for hjælp, omsorg og pleje intensiveres.

Alment gældende regler

Når man er part i en sag (f.eks. forældre til en person under 18 år med udviklingshandicap), har man ret til at lade sig bistå eller repræsentere af andre. Ligeledes har man ret til at få aktindsigt i sagens dokumenter. Hvis kommunen ikke giver medhold i en ansøgning, skal afgørelsen meddeles skriftligt. Ligeledes skal afgørelsen indeholde en skriftlig begrundelse for afslaget og en klagevejledning. Det er vigtigt at overholde klagefristen, der som hovedregel er på fire uger, fra man modtager afslaget.

Når den unge fylder 18 år, skal kommunen være opmærksom på, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i sagsbehandlingen for den unge. Hvis man som pårørende ønsker at kunne repræsentere den unge, som er fyldt 18 år, kan dette ske på grundlag af en fuldmagt fra den unge eller et værgemål.

Rådgivning og vejledning

Du er som medlem af Lev meget velkommen til at kontakte Levs telefonrådgivning på tlf. 8038 0888, såfremt du har brug for yderligere råd og vejledning. Opkaldet er gratis. Du kan også benytte dig af Levs netrådgivning, ved at udfylde rådgivningsformularen på www.lev.dk.

• www.lev.dk
Lev

• www.klapjob.dk
KLAPJob - Job til mennesker med kognitive handicap

• www.handiforsikringservice.dk
HANDI Forsikringservice:
Forsikringer til mennesker med handicap

• www.retsinfo.dk
Gældende love og regler

• www.dukh.dk
Den Uvildige Konsulentordning
på Handicapområdet

• www.tilbudsportalen.dk
Oversigt over forskellige sociale tilbud og botilbud

• www.familieretshuset.dk
Læs bl.a. om værgemål

FÅ MERE AT VIDE

Du kan læse mere om gældende love, regler og bestemmelser i Levs to øvrige pjecer i serien "Hånd om paragrafferne":

- Hånd om paragrafferne – Børn og unge
- Hånd om paragrafferne – Voksne

Se desuden følgende hjemmesider:

• www.civilstyrelsen.dk
Læs bl.a. om værgemål

• www.socialstyrelsen.dk/viso/radgivning-til-borgere
VISO: Rådgivning til borgere og fagfolk

• www.ast.dk
Ankestyrelsen: Find principafgørelser, artikler og praksisundersøgelser

---

• www.vidensportal.dk
Find viden om det sociale område, herunder handicap

• www.ast.dk/naevn/ligebehandlingsnaevnet
Ligebehandlingsnævnet: behandler klager over forskelsbehandling i og udenfor arbejdsmarkedet.

DANSK HANDICAPPOLITIK HVILER PÅ

- Solidaritetsprincippet: Som indebærer, at alle har et ansvar for andre – hvilket blandt andet kommer til udtryk ved, at mange ydelser er finansieret gennem skattebetaling
- Sektoransvarlighedsprincippet: Som indebærer, at den offentlige sektor, der udbyder en ydelse, en service eller andet, er ansvarlig for, at den pågældende ydelse er tilgængelig for borgere med nedsat funktionsevne
- Kompensationsprincippet: Som indebærer, at mennesker med nedsat funktionsevne i videst muligt omfang skal kompenseres for følgerne heraf.

Det skal dog bemærkes, at der til trods for kompensationsprincippet lægges vægt på,

a) at borgeren med funktionsnedsættelse og dennes familie har mulighed for selv at varetage de opgaver, der følger af handicappet, idet der i 'familiebegrebet' ligger en naturlig omsorgsforpligtelse samt,

b) at familien kan fungere så 'normalt' som muligt – og skal kompenseres for funktionsnedsættelsen

LEV ANBEFALER

- At der udarbejdes en handleplan i forbindelse med den unges overgang til voksenbestemmelserne ved det fyldte 18. år
- At alle unge med udviklingshandicap, får størst mulig brugerindflydelse og selvbestemmelse over eget liv

- LIVET MED UDVIKLINGSHANDICAP